

PLANTENLIJST

In een Tuin van Texel vind je inheemse bomen, struiken en planten die aantrekkelijk zijn voor veel bijen, vlinders en vogels. Ze zijn goed aangepast op ons klimaat, waardoor ze bestand zijn tegen ziektes en plagen. Met de planten uit deze plantenlijst in jouw tuin geef je de natuur meer kans. Het zijn planten in allerlei soorten en maten, die makkelijk te onderhouden zijn. Zo kun je jouw Texelse Tuin laten groeien, zo hoog en groot als je zelf wilt. Sommige planten zijn alleen in bepaalde periodes van het jaar verkrijgbaar. Alle verkooppunten vind je op www.tuinenvantexel.nl. Heel veel succes met jouw eigen Tuin van Texel!

Legenda

In deze plantenlijst vind je bij de kenmerken van elke plant verschillende symbolen. Hieronder kun je zien wat de symbolen betekenen.

- Grondsoort
- Standplaats
- Hoogte
- Bloeiperiode
- Wintergroen
- Bloemkleur
- Beskleur
- Snoeitijd/noodzaak

Inhoud

- 2 Bomen
- 3 Heesters
- 6 Vaste planten en kruiden
- 12 Planten voor in en om het water
- 14 Tweejarigen
- 16 Eenjarigen
- 18 Bollen
- 19 Klimplanten

Heb je de checklist al gedaan? Daarmee krijg je tips om van jouw tuin een echte Tuin van Texel te maken.

Inheemse bomen komen vaak al duizenden jaren in Nederland voor, en hebben daardoor een nauwe band met insecten en vogels. Zij vinden er voedsel en onderdak. De bomen op deze plantenlijst zijn gekozen voor omstandigheden die je in het gebied van Nationaal Park Duinen van Texel kunt vinden. De meeste bomen kunnen goed tegen snoeien, al zie je vaak dat na een snoeibeurt de bloei het jaar erna veel minder is. Het is dus zinvol om te zoeken naar een boom die met zijn volwassen omvang past in jouw tuin.

Zwarte els

Alnus glutinosa

- ☁ klei, zand, veen, vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 10 - 25 meter
- 🕒 februari - april
- 🌸 nee
- 🌸 donkerrood (vrouwelijk) en geel (mannelijk)
- 🍷 bruine elzenpropjes
- 🪚 verdraagt snoei, winter

De Zwarte els groeit het liefst op vochtige grond, bijvoorbeeld aan waterkanten en in moerasbossen. In het vroege voorjaar heeft deze boom bloemen in de vorm van gele en paarsrode langwerpige katjes, nog voordat het blad aan de boom komt. De elzenpropjes met zaden zijn voedsel voor verschillende soorten vogels en kevers.

Zachte berk

Betula pubescens

- ☁ klei, zand, veen, vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 8 - 20 meter
- 🕒 april - mei
- 🌸 geelgroen
- 🪚 november-januari

De zachte berk komt in Nederland al 9000 jaar voor, een echte inheemse plant. Dat betekent dat veel insecten hun leven op en rond de boom kunnen leven, zoals de zwarte sigarenmaker, een snuitkevertje. Een zachte berk kan met zijn witte bast en omhooggaande dunne takken een mooie solitaire boom zijn, maar past ook goed in een gemengde haag. Soms vormen zich heksenbezems in de takken.

Es

Fraxinus excelsior

- ☁ klei, leem, kalkrijk, voedselrijk, vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 40 meter
- 🕒 april - mei
- 🌸 on ooglijk klein
- 🍷 trossen groenbruine essensleutels
- 🪚 verdraagt snoei, hakhoutbeheer

De es kan uitgroeien tot een grote boom, maar verdraagt knotten en afzetten ook prima. Het hout is taai en buigzaam, daarom is het altijd een waardevolle geriefhoutboom geweest. Mogelijk maakt snoeien de boom gevoeliger voor de ziekte essentaksterfte. De levensboom, Yggdrasil, was ook een es.

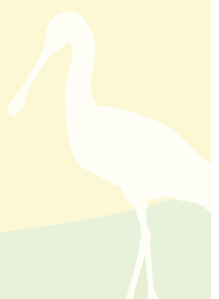

Gewone lijsterbes

Sorbus aucuparia

- ☁ zand, klei, veen-, voedselarm, kalkarm
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 16 - 18 meter
- 🕒 mei - juni
- 🌸 nee
- 🌸 wit
- 🍷 fel oranje
- 🪚 verdraagt snoei, winter

De lijsterbes staat het liefst in een voedselarme, droge tot iets vochtige grond op een zonnige plek. De boom groeit in elke grondsoort. De lijsterbes krijgt al vroeg blad en bloeit in mei met wolken kleine witte bloemen. Het ene jaar heeft de boom meer bloemen dan het andere jaar. De oranje rode bessen zijn geliefd bij vogels.

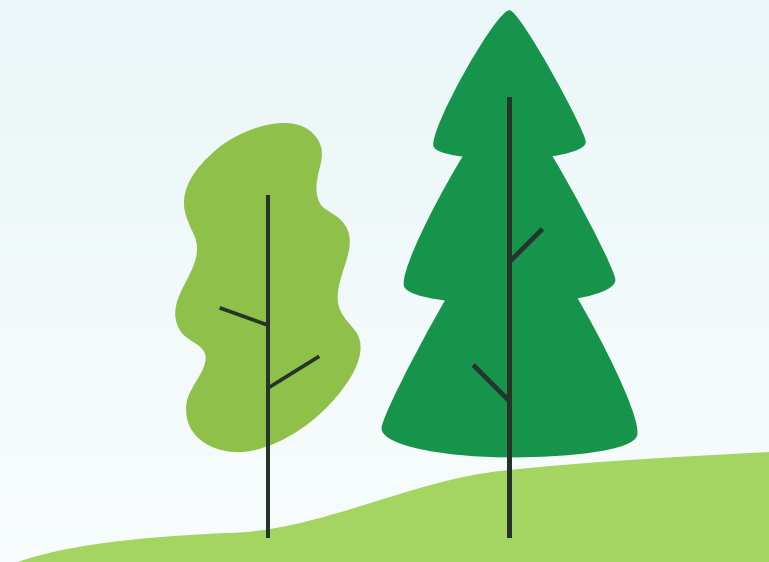

Gladde iep

Ulmus minor

- ☷ klei, zand, veen
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕ 35 meter
- 🕒 maart - april
- ✳️ gelig
- ✂️ verdraagt snoei

Een majestueuze boom die zeewind goed verdraagt. Er zijn gelukkig inheemse planten - ook Texelse - met een goede weerstand tegen de iepziekte. Gelukkig maar, want het is een mooie boom met waarde voor veel mossen, zwammen en insecten.

HEESTERS

In een Tuin van Texel passen heesters goed. Heesters worden niet zo groot als bomen, maar kunnen wel wat hoogte inbrengen in de tuin en zijn door hun dichte takkenstelsel waardevolle schuilplaatsen voor allerlei dieren. Door heesters te kiezen met verschillende bloeitijden, heb je een groot deel van het jaar bloemen en bessen in je tuin, die voedsel zijn voor insecten en vogels.

Gelderse roos

Viburnum opulus

- ☷ zand, lichte klei, veen, niet droog
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕ 2,5 tot 4 meter
- 🕒 mei - juni
- ✳️ nee
- ✳️ wit
- 🍇 rood
- ✂️ na de bloei in juli

Deze heester wordt ongeveer 3 meter hoog en bloeit in juni met witte bloemschermen. In het midden zitten de vruchtbare bloemen en aan de rand grotere onvruchtbare bloemen. Deze trekken bestuivers aan. Vogels zijn niet dol op de bessen, behalve de pestvogels en de goudvink.

Gewone vlier

Sambucus nigra

- ☷ klei, zand, voedselrijk
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕ 2 - 6 meter
- 🕒 juni
- ✳️ nee
- ✳️ wit
- 🍇 zwart
- ✂️ goed verdragen, winter tot maart

Deze plant bloeit in juni uitbundig met grote witte bloemschermen en een specifieke zoete geur. De bloemen worden vooral door zweefvliegen en kevers bezocht, bijen hebben er niet zoveel mee. De vlierbessen hangen in zwartpaarse trossen aan rode steeltjes. Deze worden gegeten door spreeuwen, die vervolgens de zaden verspreiden. De vlier staat graag op voedselrijke, wat vochtige bodem.

Eenhoutmeidoorn

Crataegus monogyna

- ☞ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 2 - 8 meter
- 🕒 mei
- 🌸 nee
- 🌼 wit tot lichtroze
- 🍇 donkerrood
- ✂ verdraagt snoei en terugzetten goed.
- ❄ Winter

Deze stekelige struik is geschikt voor heggen en houtwallen. De meidoorn biedt een fantastische schuilplaats voor vogels. Veel insecten profiteren van de weelderige en geurige bloei in mei. In de herfst vormen de rode vruchtjes voedsel voor veel dieren. De meidoorn laat zich goed snoeien, al gaat dit ten koste van de bloei.

Dauwbraam

Rubus caesius

- ☞ zand, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,5 - 3 meter
- 🕒 mei - augustus
- 🌸 wit
- 🍇 blauwzwart berijpt
- ✂ maart

Op Texel komen meerdere soorten bramen voor. De dauwbraam of blauwe braame of duunbraame herken je doordat op de verhoutende stengels een blauwig waslaagje komt, waardoor ze eruit zien alsof er dauw op zit. Ook de nogal zure vruchten van de dauwbraam hebben zo'n laagje. De bladeren zijn anders dan gewone bramen: ze bestaan uit drie delen in plaats van vijf. De lange stengels - tot wel 7 meter - zijn vrij slap en komen dus niet zo hoog.

Wilde liguster

Ligustrum vulgare

- ☞ zand, kalkrijk, vrij voedselarm
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 1 - 3 meter
- 🕒 juni - juli
- 🌸 ja
- 🌼 roomwit
- 🍇 zwart
- ✂ kan goed gesnoeid worden

Deze plant lijkt op de gangbare haagplant maar heeft smalere bladen en is interessanter voor onze inheemse insecten en vogels, zeker als je hem de kans geeft om te bloeien. De zoetgeurende bloemtrossen worden dan druk bezocht. De ligusterpijlstaart-rups is afhankelijk van de bladeren. De zwarte bessen zijn in het najaar een vogelsnack.

Jeneverbes

Juniperus communis

- ☞ zand, arm, droog
- ☀ zon
- ↑ 0,4 - 8 meter
- 🕒 april - mei
- 🌸 ja
- 🌼 groen
- 🍇 blauw berijpt

De jeneverbes is een traag groeiende wintergroene naaldboom met mannelijke en vrouwelijke planten. Bessen komen alleen aan de vrouwelijke struiken. Jeneverbes houdt van licht, en groeit eerst smal omhoog en later ook in de breedte. De groene jeneverbeswants en de jeneverbesbladwesp zijn afhankelijk van deze struik voor hun voortplanting.

Gewone brem

Cytisus scoparius

- ☞ zand, droog, voedselarm
- ☀ zon
- ↑ 0,8 - 2 meter
- 🕒 mei - juni
- 🌸 ja
- 🌼 geel
- 🍇 bruine peulen
- ✂ na bloei

Dit is een bezemachtige struik die uitbundig geel en geurig bloeit en dan vele hommels aantrekt. De zaden hebben een mierenbroodje: mieren verslepen de zaden vanwege deze lekkernij. Brem is een bodembemester door stikstofbindende wortelknolletjes.

Zuurbes

Berberis vulgaris

- ☞ zand, kalkrijk, droog tot vochthoudend
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 1 - 4 meter
- 🕒 mei - juni
- 🌸 nee
- 🌼 heldergeel
- 🍇 rood
- ✂ na de bloei of in oktober/november

De inheemse berberis is een stekelstruikje met blauwgroen blad. Het bloeit met gele bloemtrosjes die in trek zijn bij insecten. De rode langwerpige besjes zijn vrij zuur maar eetbaar, en geliefd bij vogels. Je kunt er een goede ondoordringbare heg mee maken, die niet heel hard groeit.

Wilgen (grauwe wilg, geoorde wilg, boswilg, kruipwilg)

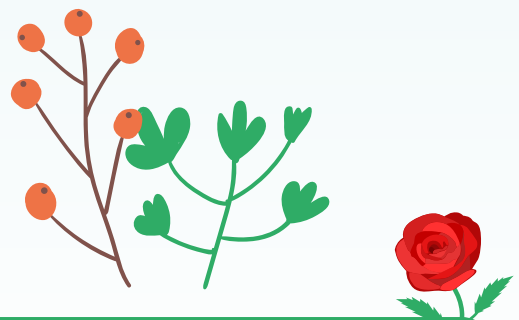
Salix spp

- ☞ klei, zand, veen
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 3 - 25 meter
- 🕒 maart - april
- ✳ geelgroen
- 🍇 groene stekelvriest
- 🌿 goed mogelijk, winter

De Texelse naam voor wilg is *rieze*. Wilgen zijn er in een grote variatie in bladvormen en groeiwijzen, die allemaal gemeen hebben dat ze met hun vroege bloei belangrijke stuifmeelleveranciers zijn voor een weelde aan insecten. Bestuiving gebeurt vooral door hommels en vliegen. Meerdere nachtvlinders zoals het rood weeskind, pauwoogpijlstaart, wilgenhoutvlinder en het kameeltje zijn afhankelijk van wilgen.

Duindoorn *Hippophae rhamnoides*

De inheemse duindoorn wordt vaak verdrongen door andere gecultiveerde soorten. Dat is zonde, want de inheemse soort is waardevoller voor insecten. Omdat het lastig is om een inheemse en niet-inheemse soort van elkaar te onderscheiden, adviseren we je om de duindoorn niet in je tuin te zetten.

Op Texel komen naast de egelantier en duinroos nog een aantal inheemse wilde rozen voor, die meestal zeldzaam zijn en niet gewoon verkrijgbaar. Echt spul voor een liefhebber! De verschillen zitten in kleine botanische details. Het gaat om de kale heggenroos (*R. x dumalis*), de schijnheggenroos (*R. x subcollina*), de beklierde heggenroos (*R. tomentella*) en de behaarde struweelroos (*R. caesia*). Zaaian kan maar vergt kennis en uithoudingsvermogen. Gelukkig wordt er op het eiland door particulieren aan gewerkt om deze rozen te telen voor gebruik in tuinen, om ze een betere kans te geven om zich te handhaven. Nog even geduld!

Ook in bramen heeft Texel een unieke positie. Naast de dauwbraam uit de lijst is er ook de beerkambram (*rubus thalassartos*) een zeldzame variant van de braam, die alleen op Texel en Vlieland voorkomt. Op Texel wordt hij vooral gevonden op De Hoge Berg. Hij is te herkennen aan de blaadjes die uit slechts 3 deelblaadjes bestaan (de meeste bramen hebben blaadjes met 5 deelblaadjes). De hele struik heeft fijne beharing.

Egelantier

Rosa rubiginosa

- ☞ zand, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 1 - 2 meter
- 🕒 juni - augustus, soms september nabloeit
- ✳ nee
- ✳ roze
- 🍇 vuurrood
- 🌿 verdraagt snoei goed, maart

De egelantier heeft rozerode bloemen met een wit hart. Vooral bij warmte en na regen ruikt de struik naar appeltjes. Bijen en hommels bezoeken de bloemen graag. De roze-bottels zijn in trek bij vogels. Als de rozenmosgalwesp haar eitjes legt ontstaan er gallen als harige bolletjes. De gallen van de rozenertgalwesp zien eruit als gladde knikkertjes.

Duinroos

Rosa spinosissima

- ☞ zand, kalkrijk, voedselarm
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 10 cm - 1 meter, soms tot 2 meter
- 🕒 mei-juni, aug-okt
- ✳ nee
- ✳ wit
- 🍇 donkerpaars - zwart
- 🌿 wortelopslag kan weggeknipt worden

De duinroos, op Texel ook *jaapetakke* of *jaapeblom* genoemd, heeft stekels, witte bloemen en hele donkere rozebottels en groeit als een struik. De duinroos wortelt heel diep. Hij bloeit volop van eind mei tot juni en soms zelfs nog een keer, - iets minder uitbundig - vanaf augustus tot oktober.

VASTE PLANTEN EN KRUIDEN

Voor een kleurrijke border heb je een ruime keuze aan inheemse vaste planten: van klein en kruipend tot groot en bossig, van donkerpaars tot vlammenend geel. Sommigen zijn als vaste planten te koop en anderen kun je zaaien. Hommels, bijen, vlinders en zweefvliegen worden vaste gasten in jouw tuin. Zet ze in jouw Tuin van Texel op de plek waar ze het beste passen en waar jij ze goed kunt zien. Er zijn verschillende soorten geselecteerd. Volop te genieten!

Klein kaasjeskruid

Malva neglecta

- ☞ klei, zand, kalkrijk, voedselrijk
- ☀️ zon
- ↑↓ 0,1 - 0,4 meter
- 🕒 juni - september
- ✳️ wit - lichtroze
- 🍷 gelige doosvrucht

Groene kéésiesblom is de Texelse naam van deze lage kruipplant. De zaaddoos ziet eruit als een Goudse kaas. De plant groeit op kale grond en tussen stenen, zoals op boerenerven en langs wegen; zolang er maar genoeg voedsel is. De plant is belangrijk voor de rupsen van distelvlinders.

Madeliefje

Bellis perennis

- ☞ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀️ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑↓ 0,05 - 0,15 meter
- 🕒 mei top, jaarrond
- ✳️ ja
- ✳️ wit met geel hartje
- 🍷 kan goed tegen maaien

Dit bescheiden witte bloemetje is interessant voor veel insecten en wilde bijen, en kan het hele jaar bloeien zolang het niet vriest. De top van de bloei is in mei. De Texelse namen *velderblom* en *skéépeblom* geven al aan dat het plantje goed tegen maaien en betreden kan. De bladrozetjes komen vaak al vanzelf in je gazon, en groeien ook in andere lage beplanting.

Grasklokje

Campanula rotundifolia

- ☞ zand, voedselarm
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,15 - 0,6 meter
- 🕒 juni - oktober
- ✳️ helderblauw
- 🍷 verdraagt beperkt maaien

Het *blauwe klokkie* is een graslandplantje dat pas opvalt als de blauwe bloemetjes opengaan. De liggende stengels wortelen. Zo kan het plantje zich uitbreiden, mits de grasmat niet te dicht is.

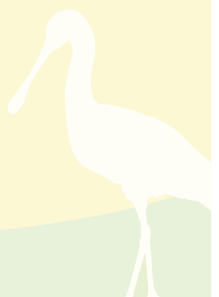

Bosaardbei

Fragaria vesca

- ☞ lemig zand, kalkrijk, vochtig
- ☀️ halfschaduw, zon
- ↑↓ 0,05 - 0,3 meter
- 🕒 mei - juni, september - oktober
- ✳️ ja
- ✳️ wit
- 🍷 rood

Bosaardbeitjes zijn kleine planten die uitlopers van wel een meter kunnen maken. Daarop ontstaan nieuwe plantjes die ter plekke weer wortelen. De bloemetjes worden bestoven door meerdere bijensoorten en de aardbeitjes zijn ook voor mensen een smakelijk hapje.

Knoopkruid

Centaurea Jacea

- ☼ zand, lichte klei, iets vochtig
- ☀ zon
- ↑↓ 0,3 - 1,2 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 nee
- 🌸 roodpaars
- 🌿 bestand tegen maaien

Knoopkruid is een vaste plant en familie van de korenbloem. De plant heeft een wortelstok, verdraagt maaien en bloeit daarna gewoon opnieuw. Heel veel insecten, waaronder wel 22 soorten wilde bijen, vliegen graag op knoopkruid.

Margriet

Leucanthemum vulgare

- ☼ klei, zand, kalkrijk, open
- ☀ zon
- ↑↓ 0,3 - 0,6 meter
- 🕒 mei - augustus
- 🌸 wit met geel hart
- 🌿 verdraagt maaien

De margriet is een veelzijdige plant: ze past in grasland, in een border en op een groendak. De plant kan tegen maaien, is een prima snijbloem en krijgt veel insecten op bezoek.

Muizenoor

Pilosella officinarum

- ☼ lemig zand, droog
- ☀ zon
- ↑↓ tot 20 centimeter
- 🕒 mei, juni tot herfst
- 🌸 ja
- 🌸 geel
- 🌿 verdraagt maaien

De hele kleine zachtbehaarde blaadjes van dit vaste graslandplantje geven het zijn naam. Op Texel heet het ook *meierblom* of *haazeblaade*. De gele lintbloemetjes bloeien de hele zomer en wilde bijen en andere insecten zijn er dol op. De plant is geschikt voor gazon, stapelmuurtjes, rotsuintjes en groendaken. Het breidt zich langzaam uit door uitlopertjes met rozetjes.

Hondsdrif

Glechoma hederacea

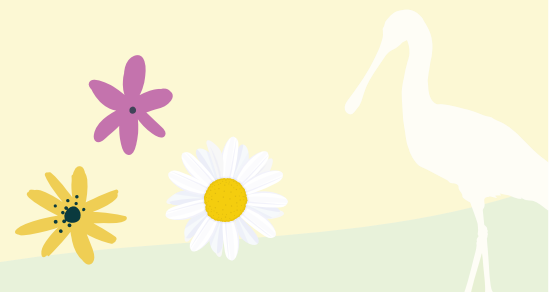
- ☼ klei, zand, veen, vochtig tot droog
- ☀ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑↓ 0,2 - 0,5 meter
- 🕒 april - mei
- 🌸 ja
- 🌸 paarsblauw
- 🌿 maaien en snoeien kan

Deze plant heet op Texel ook *sweereblaade*. Met zijn niervormige donkergroene blad en paarsblauwe bloempjes voelt hondsdrif zich op veel terreinen thuis. Meestal blijft het laag, de liggende stengels maken wel gebruik van steuntjes om de hoogte in te komen. Veel hommels en bijen maken gebruik van deze vaste plant, die al vroeg in april bloeit.

Biggenkruid, klein streepzaad, leeuwentand en havikskruid zijn familie van muizenoor en paardenbloem. Ook zij vormen rozetjes van bladeren dicht bij de grond en hebben gele tot oranje bloemen op een stengel. De Texelse namen ervoor komen grotendeels overeen: *wilde knieneblaade*, *haazeblaade*, *peerdeblom*. Als je deze hele familie in je tuin hebt staan is er altijd wat te halen voor de Texelse zandbij, een van de icoonsoorten voor een echte Texelse Tuin.

Havikskruid

Avondkoekoeksbloem

Silene latifolia

- ☁ klei, zand, veen, vochtig
- ☀ schaduw
- ↑↓ 0,3 - 0,8 meter
- 🕒 mei - oktober
- ✱ wit
- ✂ verdraagt maaien

De lekker ruikende bloemen van deze koekoeksbloem gaan 's avonds open, en zijn dus heel aantrekkelijk voor nachtvlinders. De volgende dag verwelken de bloemetjes, en 's avonds zijn er weer nieuwe.

Echte koekoeksbloem

Lychnis flos-cuculi

- ☁ zand, veen, drassig tot vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,3 - 0,7 meter
- 🕒 mei - september
- ✱ knalroze
- ✂ verdraagt maaien

Met z'n fijn verdeelde bloemblaadjes is koekoeksbloem een vrolijke verschijning op een vochtige plek in je tuin. De rupsen van sommige nachtvlinders zijn afhankelijk van deze plant.

Duizendblad

Achillea millefolium

- ☁ zand, klei, voedselarm
- ☀ zon
- ↑↓ 0,1 - 0,7 meter
- 🕒 juni - oktober
- ✱ wit-rose
- ✂ verdraagt maaien

Dit is een makkelijk groeiende graslandpionier, die goed tegen droogte kan en weinig voedsel nodig heeft. Hij verspreidt zich door zaad en door ondergrondse wortelstokken. Ook geschikt voor een graslandje, rotstuintje en groendak. Na een maaibeurt komt hij in de zomer snel weer in bloei. Er zijn veel rupsen, bijen en vlinders die duizendblad bezoeken.

Vlasbekje

Linaria vulgaris

- ☁ zand, leem, stenig
- ☀ zon
- ↑↓ 0,4 - 0,8 meter
- 🕒 juni - september
- ✱ zachtgeel
- ✂ verdraagt maaien

Teer ogend met een mooie lange tros bloemen groeit het vlasbekje in graslandjes en langs wegen en paden. De plant kan zich met wortelstokken uitbreiden. De bloemen moeten bestoven worden door hommels en grote wilde bijen. Meerdere rupsen zijn dol op het blad.

Tormantil

Potentilla erecta

- ☁ zand, veen, vochtig, humeus
- ☀ zon, schaduw
- ↑↓ 0,1 - 0,4 meter
- 🕒 mei - augustus
- ✱ geel

Tormantil is een bescheiden plantje met boterbloemgele bloemetjes met 4 bloemblaadjes, die in een tuin ondanks z'n wortelstokken vaak weer geruisloos verdwijnt. Wilde bijen, vlinders en hommels bezoeken deze plant.

Witte dovenetel

Lamium album

- ☁ alle, zeer voedselrijk, verstoord
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,3 - 0,6 meter
- 🕒 april - september
- ✱ wit
- ✂ verdraagt maaien

De witte dovenetel is geschikt voor een ruig hoekje in de tuin. Met zijn wortelstokken kan hij daar uitbreiden. De witte bloemetjes staan in een soort kransjes tussen de bladeren aan de stengel en worden bezocht door hommels en bijen.

Kattendoorn

Ononis spinosa

- ☹ zand, leem, kalkrijk, voedselarm
- ☀ zon
- ↕ 0,2 - 0,6 meter
- 🕒 juni - september
- ✳️ paars - roze
- ✂ verdraagt beperkt knippen

Kattendoorn is een stekelig dwergstruikje met roze bloemen, waar meerdere vlinderrupsen van afhankelijk zijn.

Zwartmoeskervel

Smyrnum olusatrum

- ☹ klei, leem, humeus, voedselrijk, vochtig
- ☀ halfschaduw
- ↕ 0,8 - 1,5 meter
- 🕒 mei - juni
- ✳️ geel
- ✂ verdraagt knippen

Zwartmoeskervel is een kortlevende vaste plant die in de natuur zeldzaam is: Texel is een oorspronkelijke vestigingsplaats. Op voedselrijke plekken in bosranden en hagen bloeit hij met bolle groepjes gele bloemetjes. Die trekken zand-bijen, hommels en vlinders aan.

Gewone rolklaver

Lotus corniculatus

- ☹ zand, kalkrijk, droog, voedselarm
- ☀ zon
- ↕ 0,1 - 0,4 meter
- 🕒 juni - september
- ☀ nee
- ✳️ geel - oranje
- ✂ beperkt maaien

Op Texel heeft deze verschillende namen: *schoentje*, *gele klompies*, *kuukelehaantjes*: een klaver met vrij forse oranje-gele bloemen en een penwortel. Deze plant voelt zich thuis in stabiele zandige grasveldjes, in stapelmuurtjes en op groendaken en trekt veel wilde bijen en hommels. Daarnaast is gewone rolklaver belangrijk voor verschillende (nacht-) vlinders.

Mosbloempje

Crassula tillaea

- ☹ zand, leem, 's zomers droog
- ☀ zon
- ↕ 0,01 - 0,05 meter
- 🕒 zomer
- ☀ ja
- ✳️ roze - wit

Het allerkleinste bloemetje bloeit aan een plantje dat erg lijkt op mos. Het is echter een vetplantje en kan zich daardoor prima handhaven op een droog zonnig plekje tussen de tegels of op een groendak. Het plantje verkleurt vaak rood. Losse stukjes van de plant wortelen gemakkelijk, waardoor het zich kan uitbreiden.

Muurpeper

Sedum acre

- ☹ zand, grind, kalkrijk
- ☀ zon
- ↕ 0,01 - 0,1 meter
- 🕒 juni - september
- ☀ ja
- ✳️ geel

De Texelse naam van deze plant is *eeuwige leeuwe*. Het is een sterke bodembedekker die ook op groendaken en in stapelmuurtjes tot zijn recht komt. Om tot bloei te komen moet hij wel in de zon staan, maar ook in de schaduw handhaaft hij zich. De kustuil, een nachtvlinder, is afhankelijk van muurpeper.

Hondsviooltje

Viola canina

- ☹ zand, arm, vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↕ 0,05 - 0,4 meter
- 🕒 mei - juni, september - oktober
- ✳️ helderblauw

Het *wèèsie* of *fiooltje* zoals het op Texel heet is een plantje dat houdt van vochtige duinen en randjes langs struikgewas. Rupsen van de duinparelmoervlinder en gamma-uil zijn ervan afhankelijk.

Asperge

Asparagus officinalis

- ☼ zand, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,15 - 2 meter
- 🕒 mei - juli
- 🌸 geelgroen
- 🍇 rood
- 🪄 maart (oude stengels)

Als asperge uitgroeit is het een hoge plant met steeds fijner vertakt groen en bescheiden geelgroene bloemetjes. Alleen de vrouwelijke plant krijgt rode besjes. De asperges kun je eten, maar na juni moet je de plant met rust laten anders komt hij volgend jaar niet terug.

Zandblauwtje

Jasione montana

- ☼ zand, leem, stenig, voedselarm, droog
- ☀ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑ 0,1 - 0,3 meter
- 🕒 juni - augustus
- 🌸 blauw
- 🍇 bruine doosvrucht

Blaauwe knóopies of *kermesblom* op z'n Texels is een kortlevende vaste plant die aantrekkelijk is voor wilde bijen zoals de duinkegelbij en de kustbehangersbij. Hij groeit op open stenige plekken waar bijna niks wil groeien, zoals je stenige oprit.

Eikvaren

Polypodium vulgare

- ☼ zand, stenig, droog, voedselarm
- ☀ halfschaduw, schaduw
- ↑ 0,4 meter
- 🕒 juli
- 🌸 ja

De eikvaren groeit vanuit een ondergrondse wortelstok met visgraatachtige blaadjes en is daarmee een mooi groen ornament. Eikvaren bloeit niet met bloemen maar maakt sporenhooptjes aan de onderkant van het blad. Behalve in lichte bossen groeit deze varen ook in stapelmuurtjes in de schaduw.

Struikheide

Calluna vulgaris

- ☼ zand, leem, veen, zuur, arm
- ☀ zon
- ↑ 0,1 - 1 meter
- 🕒 juli - september
- 🌸 ja
- 🍇 paars
- 🪄 verdraagt sporadisch maaien

Dit houtige struikje (op Texel *heid* genoemd) vormt de basis voor de bekende paarse heidevelden, en kan ook op een goede plek een leuke groep in je tuin vormen. Het zaad is fijn als stof, en er zijn gespecialiseerde bijen die er helemaal van afhankelijk zijn.

Geel walstro

Galium verum

- ☼ zand, kalkrijk, droog, arm
- ☀ zon
- ↑ 0,1 - 1 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 nee
- 🍇 geel
- 🪄 verdraagt knippen-maaien

Op Texel heet deze plant *poppe* of *gele pluume*. Geel walstro heeft fijn stervormig blad en maakt wolken van kleine gele bloemetjes. Het is onmisbaar voor de avondroodvlinder en kolibrievlinder.

Slangenkruid

Echium vulgare

- ☼ zand, kalkrijk, droog
- ☀ zon
- ↑ 0,3 - 1 meter
- 🕒 mei - september
- 🌸 nee
- 🍇 roze, paars, blauw

Dit is een bossige, ruwbladige plant die in z'n tweede jaar bloeit met lange slierten bloemen van roze via paars tot blauw. In deze flinke plant kan het zoemen van de hommels en zweefvliegen, en de slangenkruidbij is van deze plant afhankelijk. Als er steeds wat open grond is waar de zaden tot rozetten kunnen uitgroeien, kan de plant zich goed handhaven in je tuin.

Engels gras

Armeria maritima

- ☹️ klei, zand, brak
- ☀️ zon
- ↕️ 0,1 - 0,3 meter
- 🕒 mei - juni
- ✳️ ja
- ✂️ roze

Deze plant maakt groenblijvende grasachtige pollen. De Texelse namen *hoedespelde* of *gouwe spelde* passen bij de stevige dunne stelen met op het uiteinde een knalroze bolle bloem. De naam *diekblomme* past bij de plaats waar je Engels gras in het wild vaak vindt. Behalve bijen komen er ook nachtvinders op af.

Blauwe zeedistel

Eryngium maritimum

- ☹️ zand, brak, droog
- ☀️ zon
- ↕️ 0,3 - 0,6 meter
- 🕒 juni - juli
- ✳️ ja
- ✂️ blauw

Als kortlevende vaste plant is de blauwe stiekel opvallend blauwgroen en stekelig. Meestal zie je hem dichtbij zee, maar hij kan ook prima in een tuin op een plek die je met wat strandzand en schelpgruis geschikter maakt. De blauwe bloemen trekken een menigte insecten.

Boerenwormkruid

Tanacetum vulgare

- ☹️ klei, zand
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕️ 0,5 - 1,5 meter
- 🕒 juli - oktober
- ✳️ geel
- ✂️ verdraagt maaien

De bladeren van boerenwormkruid richten zich in vol zonlicht precies plat op het zuiden: een soort kompasplant. Met korte wortelstokken kan een pol zich flink uitbreiden, begrenzen kan door boerenwormkruid in een pot zonder bodem in te graven. De Texelse naam *wurremekruud* slaat op gebruik vroeger als ontwormingsmiddel. De gele bloemen trekken veel verschillende insecten aan. De wormkruidbij is van deze plant afhankelijk.

Smeerwortel

Symphytum officinale

- ☹️ klei, eem
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕️ 0,3 - 1 meter
- 🕒 mei - september
- ✳️ wit, roze-rood, paars, blauw
- ✂️ verdraagt maaien

Smeerwortel is een forse plant met grote ruwe bladeren. De klokvormige bloemen en lange bloeiperiode maakt de plant voor veel insecten interessant. Afgeknipt blad is bruikbaar als mulch of verrijking op de komposthoop.

Paardenbloem *Taraxacum officinale*

- ☹️ klei, zand, veen
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↕️ 0,05 - 0,3 meter
- 🕒 maart - mei, september - november
- ✳️ geel
- ✂️ verdraagt maaien uitstekend

Paardenbloem kan in mei massaal bloeien en maakt dan een geel tapijt in het gras. Een paar dagen later is het tapijt grijs door de paardenbloempluizen. De plant vraagt niet veel, met een stukje gazon of een overhoekje heeft het een plek en kan het voor bijen en vlinders een hele belangrijke rol vervullen. Als je uitzaai wilt beperken kun je de uitgebloeide bloemen (die eerst naar beneden zakken en zich met pluizen weer oprichten) uitplukken.

Grote brandnetel *Urtica dioica*

Wat doet de brandnetel op deze lijst? Sappig groen en venijnig brandend is de brandnetel onweerstaanbaar voor een paar van onze mooiste dagvlinders, de dagpauwoog, atalanta en kleine vos. Deze vlinders, maar ook insecten hebben de brandnetel nodig hebben om te overleven. Niet iedereen vindt de brandnetel mooi, maar als hij mag blijven staan in een hoekje met wat zon waar het wat rommeliger en ruiger is, dan is dat een prima plekje. De brandnetel breidt zich uit met een netwerk van wortelstokken, dus je moet hem wel een beetje in de gaten houden. Jonge topjes in het voorjaar zijn smakelijk voor in de soep of gestoofd.

Let op: plukken met handschoenen!

PLANTEN VOOR IN EN OM HET WATER

Water in je tuin is aantrekkelijk voor alles wat leeft. Zorg dat dieren veilig kunnen drinken bij een ondiep stukje, en dat dieren die in het water vallen er ook weer uit kunnen komen door een stukje oever heel geleidelijk in het water te laten lopen. Zo'n stukje leent zich prima voor moerasplanten. De planten in dit lijstje staan graag het hele jaar in drassige grond.

Watermunt

Mentha aquatica

- ☞ klei, zand, veen, humus, vochtig
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,3 - 0,7 meter
- 🕒 juli - september
- 🌸 nee
- 🌸 lila
- ✂️ verdraagt knippen, ook van wortelstokken

Kruuzemunt of peperemuntblom, zoals deze plant op Texel ook wel heet, staat graag in de vochtige rand van een sloot of vijver, en kan dan snel een forse pol vormen. Als je weinig ruimte hebt kan het zinvol zijn om munt in een pot in te graven, zodat hij niet makkelijk kan uitbreiden. De sterke geur van munt komt vrij bij aanraking, de lila bloemetjes zijn aantrekkelijk voor hommels en een paar soorten wilde bijen.

Grote kattenstaart

Lythrum salicaria

- ☞ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,8 - 2 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 nee
- 🌸 paarsrood
- 🍷 bruine doosvrucht

Dit is een kortlevende vaste plant, die zich op veel plekken thuis voelt, als de ondergrond maar niet te droog wordt. Vlinders zoals de grote vuurvinder en het boomblauwtje, hommels en meerdere wilde bijen waaronder de kattenstaartdikpoot, vliegen op de bloemen van de kattenstaart. Zoals de naam zegt kan hij best groot worden, en door zijn uitbundige bloei is het een echte blikvanger.

Gewone dotterbloem

Caltha palustris

- ☞ zeer vochtig, onbemest, klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀️ zon
- ↑↓ 0,2 - 0,5 meter
- 🕒 half april - half mei
- 🌸 nee
- 🌸 donkergeel
- 🍷 groenbruine peultjes in kroontje

Deze bloem is een opvallende voorjaarsbloeier met donkergele grote bloemen op een vertakte bloeistengel, die veel stuifmeel bevatten. De zaadpeulen vormen een decoratief kroontje. De dotterbloem houdt van zuurstofrijke, onbemeste moerassige omstandigheden: een zeer vochtige bodem, kwelplekken, maar ook sloot- en vijverranden. Een groep stuifmeel-etende micronachtvlindertjes is van deze plant afhankelijk.

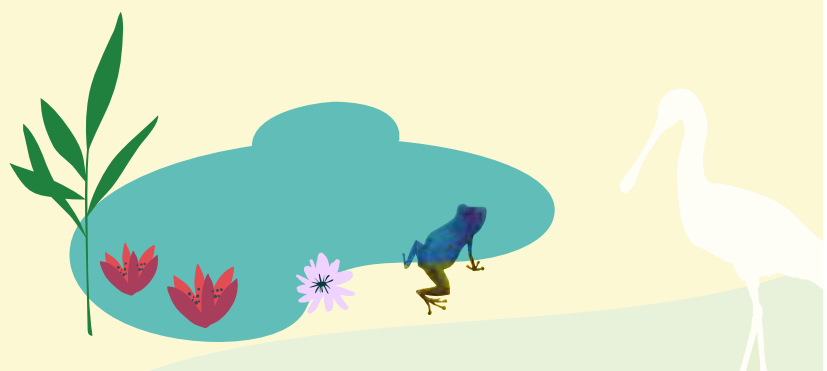

Zwanenbloem

Butomus umbellatus

- ☞ drassig, voedselrijk, zoet tot zwak brak water
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,5 - 1,5 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 roze
- ✂️ in najaar schonen van de watergang

Een opvallende verschijning met de voeten in het water, lange smalle driekantige stijve bladeren en tuiltjesbloemen die er op een lange stengel bovenuit steken. Op Texel noemen ze het korrewôs en ook wel piepiekeersiekangelaar.

Gevleugeld hertshooi

Hypericum tetrapterum

- ☼ zand, veen, drassig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,3 - 0,6 meter
- 🕒 juli - september
- 🌸 oranjegeel
- 🍷 eivormig rood
- 🪄 verdraagt snoei

Deze plant is de natte-voeten-versie van Sint Janskruid. Met een langdurige bloei van oranjegele bloemen in grote hoeveelheden en naderhand rood verkleurende bessen is het een aantrekkelijke oeverplant, ook voor kevers en nachtvlinders. De plantenstengel heeft in de lengte kurklijsten als 'vleugels', die maken dat de stengel vierkant aanvoelt.

Waterdrieblad

Menyanthes trifoliata

- ☼ drassig, klei, zand, veen
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,15 - 0,3 meter
- 🕒 april - juni
- 🌸 wit
- 🪄 uitlopers

Waterklaver of *lepelblód* zoals het op Texel wordt genoemd is een plant voor een vijver. Uit de wortelstok in de bodem komen lange stelen met drijvende bladeren of hoog uit het water stekende bloemen. Voor de larven van libellen is waterdrieblad geschikt om op te vervellen. De rupsen van de veenheide-uil, een nachtvlinder, zijn afhankelijk van deze plant.

Kleine lisdodde

Typha angustifolia

- ☼ drassig, klei, zand, veen, voedselrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 1 - 3 meter
- 🕒 juni - augustus
- 🌸 geel, groen, bruin
- 🪄 verdraagt snoei

Deze moerasplant kan heel hoog worden. De 'rietsigaren' zijn de bloemen, die bij kleine lisdodde bestaan uit twee gedeelten boven elkaar. Ze worden door de wind bestoven. De lange bladeren zijn smal. De wortelstokken zijn sterk en zullen door een vijverfolie heen breken. De plant werkt waterzuiverend in de vijver: met zijn holle stengels kan hij zuurstof naar de bodem brengen. De rupsen van de lisdodde-uil, een nachtvlinder, zijn afhankelijk van deze plant.

Veenpluis

Eriophorum angustifolium

- ☼ drassig, zand, veen, voedselarm
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,25 - 0,6 meter
- 🕒 april - mei, september - oktober
- 🌸 bruin, met wit haar

Ketoengras of wilde *kepok* is de Texelse naam. De plant bloeit met veel kleine bloemetjes in aren waar dan al witte haren uit steken. Deze groeien uit tot haarkuiven van wel 5 centimeter op de zaden, die daardoor makkelijk met de wind verspreid kunnen worden. Veenpluis groeit in pollen vanuit wortelstokken met smalle gootvormige blaadjes.

Koninginnekruid

Eupatorium cannabinum

- ☼ lichte klei, zand, veen, kalkrijk, vochtig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,8 - 2 meter
- 🕒 juli - september
- 🌸 nee, mooi winter-silhouet
- 🌸 roze, paars

Dit is een ware insectenmagneet met de dichte bloemschermen die hoog uittorenen boven de meeste kruiden. Vroeger werd de plant leverkruid genoemd vanwege de paarse kleur. De plant houdt van een voedselrijke, behoorlijk vochtige en kalkrijke bodem. Uitbreiding gaat met wortelstokken en zaad.

Moerasvergeetmijnetje

Myosotis scorpioides subsp. scorpioides

- ☼ drassig klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑ 0,3 - 0,5, soms tot 1 meter
- 🕒 mei - augustus
- 🌸 nee
- 🌸 hemelsblauw

Deze plant houdt van een drassige bodem, bijvoorbeeld in een vijverrand. De hemelsblauwe bloemetjes met een geel hartje hebben aantrekkingskracht op veel insecten.

Grote wederik

Lysimachia vulgaris

- ☼ zand, veen, drassig
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,3-0,6 meter
- 🕒 juli-september
- 🌸 oranjegeel
- 🍷 eivormig rood
- ✂ verdraagt snoei

De grote wederik groeit graag op een vochtige plek, bijvoorbeeld langs een slootkant. Met lange wortelstokken breidt hij zich soms fors uit, als je de plant in een pot zonder bodem plant kun je hem goed inperken. De gele bloemen lenen zich prima voor in een vaasje, en zijn onder andere aantrekkelijk voor de slobkousbij, die alleen hiervan kan leven.

Heelblaadjes

Pulicaria dysenteria

- ☼ alle, kalkrijk, vochtig, verdraagt brakke grond
- ☀ zon
- ↑↓ 0,6 - 0,8 meter
- 🕒 juli - september
- 🌸 nee
- 🌸 geel

Deze plant komt van oorsprong voor in ruigtes in natte duinvalleien, langs sloten en vijvers en bermen, als er maar een vochtige ondergrond is. De gele bloemen lijken een soort mini-zonnebloemen. Het gedroogde blad werd vroeger als antivlooienkruid gebruikt in je stromatras, op Texel heet het daarom ook wel *flooiekruid*. Een andere Texelse naam is *wilde goukes*.

TWEEJARIGEN (ZAAIEN)

Tweejarige plantensoorten zaaien zich uit en vormen in hun eerste jaar een lage groene plant, meestal als een rozetje met een penwortel. Zo overwinteren ze, en profiteren het volgende voorjaar snel van licht en warmte. In het tweede jaar bloeien ze en zetten ze zaad. Daarna sterft de plant meestal af, een enkeling doet het nog een derde jaar. Veel tweejarigen zijn ruigteplanten: er moet wat open bodem zijn waarin de zaden kunnen ontkiemen. Ze bloeien vaak vrij hoog door de concurrentie om licht.

Look zonder look

Alliaria petiolara

- ☼ zandig, kalkrijk, iets vochtig
- ☀ halfschaduw
- ↑↓ 0,5 - 1,1 meter
- 🕒 april - juni
- 🌸 nee
- 🌸 wit

Deze plant ruikt sterk naar uien, maar komt niet uit de uienfamilie. De bescheiden witte bloemetjes staan in groepje bij elkaar bovenaan de bloeistengel. De rupsen van het oranje-tipje en van witjes hebben de plant nodig om te kunnen leven. De plant voelt zich thuis onder hagen en in een bosrand.

Gele morgenster

Tragopogon pratensis subsp. pratensis

- ☼ klei, zand, veen, kalkrijk, voedselrijk
- ☀ zon
- ↑↓ 0,2 - 0,9 meter
- 🕒 mei - augustus
- 🌸 nee
- 🌸 lichtgeel tot oranjegeel
- ✂ verdraagt maaien

Deze plant bloeit in de ochtend met een gele paardenbloemachtige bloem en sluit zich 's middags weer. De knop oogt wat rafelig: daar komt de volksnaam boksbaard vandaan. De pluizen zijn wat groter en strakker en meer sterf-vormig dan die van een paardenbloem.

Gele morgenster past in een graslandbegroeiing.

Pastinaak

Pastinaca sativa

- ☞ klei, zand, humus, kalkrijk
- ☀ zon
- ↑↓ 0,8 - 1,5 meter
- 🕒 juli - september
- ✳ geel

Dit is een mooie gele schermbloem met vrij grof, geveerd blad. De bloemen trekken veel zweefvliegen, hommels en vlinders. De zaden zijn maar kort kiemkrachtig en wat zich spontaan uitzaait doet het echter prima.

Vingerhoedskruid

Digitalis purpurea

- ☞ alle, kalkrijk, vochtig, verdraagt brakke grond
- ☀ zon
- ↑↓ 0,6 - 0,8 meter
- 🕒 juli - september
- ✳ nee
- ✳ geel

Deze plant kom je in het bos vaak tegen op zonnige randjes en in kapvlaktes. De donkergroene rozetten maken begin juni een bloeistengel. Ze bloeien van onder naar boven met paarse, roze en soms witte 'vingerhoedjes', waarbij de stengel uiteindelijk meer dan anderhalve meter hoog kan worden. Als je 'm afknipt tijdens de bloei ontstaan nieuwe bloeistengels, die wat bescheidener verder bloeien. De zaaddozen bevatten veel piepkleine zaden.

Veldhondstong

Cynoglossum officinale

- ☞ zand, kalkrijk, vrij droog
- ☀ zon
- ↑↓ 0,4 - 0,8 meter
- 🕒 mei - juli
- ✳ nee
- ✳ roodbruin - paars

Dit is een bossige plant met vrij grote bladeren en bescheiden donkerroodbruine bloemen die paars verkleuren tijdens de bloei. De zaden hebben haakjes waardoor ze makkelijk aan vachten en kleding blijven hangen, zo kunnen ze zich verspreiden en ook in je tuin terecht komen. Ze vinden vaak een plek op open stukjes langs paden en in braakliggende zanderige terreinen.

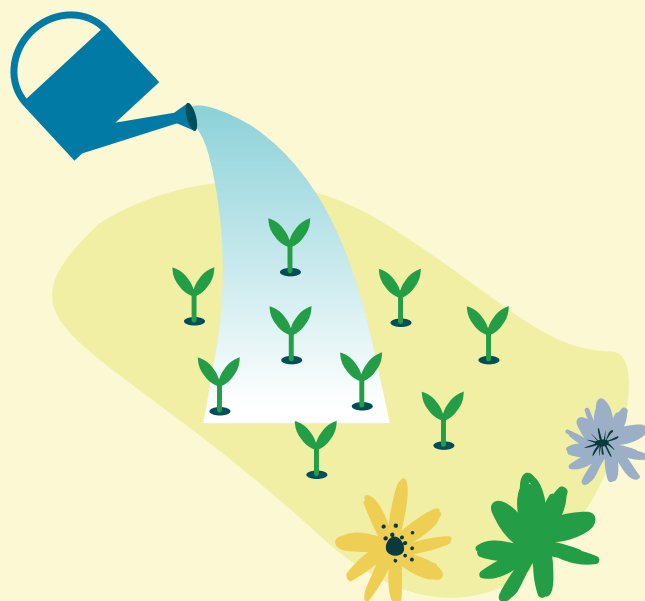

Duinvioltje

Viola tricolor subsp. curtisii

- ☞ zand, zandleem, droog, voedselarm
- ☀ zon
- ↑↓ 0,1 - 0,3 meter
- 🕒 maart - juli
- ✳ nee
- ✳ paars-lila, geel, wit

Dit een- tot tweejarige plantje wordt op Texel wèèsie of maartsvioltje genoemd. De driekleurige bloemetjes zijn van belang voor de duinparelmoervlinder. Aan de zaden zit een 'mierenbroodje': een lekker hapje voor mieren die daarmee het zaad verspreiden. Het is een uitdaging om te zorgen dat de plant in je tuin aanwezig blijft: het zaad moet de kans hebben om te kiemen in open grond.

EENJARIGEN (ZAAIEN)

De eenjarigen zijn alle pionierplanten: zij vestigen zich graag op een opengewoelde grond en met niet teveel begroeiing om zich heen. Vroeger waren ze vaak bekend als akker-onkruid, maar daar komen ze nu nauwelijks meer voor. Ze bloeien vaak lang. De meesten maken flink wat zaad. Volgend jaar kunnen ze daardoor vanzelf terugkomen, meestal op net een ander plekje waar de grond is omgewoeld.

Grote klaproos

Papaver rhoeas

- ☼ klei, zand, kalkrijk
- ☀ zon
- ↑↓ 0,3 - 0,7 meter
- 🕒 mei - juli
- ✳ nee
- ✳ scharlaken rood

Klaproos bloeit vuurrood. Het zaad van de klaproos is maanzaad. Als de zaaddozen rijp zijn, krijgen ze een strooivenster-tje bovenin. Klaprozen bloeien 's ochtends, in de loop van de middag vallen de blaadjes af. Het was bekend als akkeronkruid. Op een open, verstoorde bodem komt hij vanzelf terug. Het zaad is heel lang kiemkrachtig, tot wel 30 jaar!

Korenbloem

Centaurea cyanus

- ☼ zand, lichte klei
- ☀ zon
- ↑↓ 0,6 meter
- 🕒 juni - augustus
- ✳ helder blauw

Met zijn heldere kleur blauw en de franje-achtige bloem is de korenbloem een klassieker. Let op welk zaad je koopt: je moet de wilde, enkelvoudige bloem hebben, deze is interessant voor insecten. Bij de tuinsoorten met dubbele bloemen zijn stampers en meeldraden veranderd in blaadjes zonder nectar en stuifmeel, daar valt niks te halen voor bijen en vlinders.

(Reukeloze) Kamille

Tripleurospermum maritimum

- ☼ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw,
- ☀ schaduw
- ↑↓ 0,2 - 0,8 meter
- 🕒 juni - november
- ✳ Wit met geel hartje
- ✳ Verdraagt maaien

Wilde karmel of wierblomme heet deze plant op Texel. Het lijkt op kamille maar geurt niet, en de bloemen zijn vaak iets groter. Omdat hij diep wortelt kan hij als hij volwassen is behoorlijk goed tegen droogte. Ook brakke grond is geen probleem voor reukloze kamille.

Gewone duivenkervel

Fumaria officinalis

- ☼ zand, leem, voedselrijk, kalkrijk
- ☀ zon
- ↑↓ 0,1 - 0,5 meter
- 🕒 april - oktober
- ✳ roodpaars

Door de vele vertakkingen en het fijne blad is gewone duivenkervel een bossige plant. Hij is van zichzelf niet erg stevig, maar zoekt steun bij omringende planten, zoals dat vroeger in een akker ook ging. De mooie roodpaarse bloemtrossen worden bestoven door bijen.

Rood guichelheil

Anagalis arvensis

- ☾ kei, zand, veen, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑↓ 0,05 - 0,5 meter
- 🕒 mei - september
- ✳ rood, lila, blauw

Dit is een bescheiden plantje met kleine blaadjes en mooie bloempjes op een korte steel. Je vindt 'm op veel plekken op aard. Hij dankt z'n verspreiding aan menselijke activiteit. Het zaad is lang kiemkrachtig, en kiemt bij vrij koel en vochtig weer als er wat in de grond is gewoeld.

Gewone reigersbek

Erodium cicutarium

- ☾ zand, voedselrijk
- ☀ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑↓ 0,05 - 0,6 meter
- 🕒 april - oktober
- ✳ lila - paarsrood
- 🌿 reigersbekvormige zaaddoos
- ⚡ verdraagt maaien

De reigersbek kan al bloeien als het plantje maar 5 cm hoog is. De paarse bloemetjes zitten vaak in groepjes bij elkaar. De zaaddoos ogen als een reigersbek, en als ze rijp zijn en openspringen katapulteren ze de zaden. Reigersbek kan in de grasmat de concurrentie aan met gras, waardoor hij het ook in je gazon prima redt.

Bolderik

Agrostemma githago

- ☾ klei, zand, voedselrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↑↓ 0,25 - 1 meter
- 🕒 juni - augustus
- ✳ roze - paars

Bolderik is inmiddels een sterk bedreigde plant die er door de beharing aaibaar uitziet. De grote bloemen met een bleek hart hebben donkere strepen die naar het midden lopen: een soort landingsstroken voor de bestuivers. Onze inheemse bolderik verschilt van de uitheemse soorten door de uitstekende groene puntige kelkbladen.

Gele ganzenbloem

Glebionis segetum

- ☾ zand, leem
- ☀ zon
- ↑↓ 0,3 - 0,7 meter
- 🕒 juni - september
- ✳ goudgeel

De gele ganzenbloem bloeit met vrij forse goudgele bloemen in bermen en akkers, en is daar een blikvanger. De plant begint als blauwgroen rozetje en maakt in hetzelfde jaar al bloemstengels.

Voorjaarsbollen maken je Tuin van Texel compleet. De bolletjes in deze lijst zijn stinzenplanten: bolgewasjes die zichzelf makkelijk vestigen en dan langzaam uitbreiden. Ideaal voor natuurlijke tuinen en heel gemakkelijk! In het voorjaar, voordat het blad aan de bomen verschijnt, kunnen de bloemetjes een mooi tapijt vormen. In de zomer verdwijnen de plantjes helemaal.

Wilde hyacint (boshyacint)

Hyacinthoides nonscripta

- ☾ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀ halfschaduw
- ↕ 0,3 meter
- 🕒 maart - april
- ✳ blauw

Een echte voorjaarsbode, deze *blauwe klokjes* of *kooi-blomme*. Met een overhangend trosje paarsblauwe bloempjes kondigt hij het voorjaar aan en vormt een vroege voedselbron voor zweefvliegen, hommels en andere bijen. Let op: niet verwisselen met de *hyacinthoides hispanica*, die kan kruisen met deze en daardoor onze wilde hyacint verdringt.

Kraailook

Allium vineale

- ☾ klei, leem, zand, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↕ 0,25 - 0,75 meter
- 🕒 juni - augustus
- ✳ purper - roze

Voor een stinzenplant is kraailook een laatbloeiër, pas in de zomer komen de bloemknoppen die eruitzien als een ui. Als die opengaat komt er een geen bloem maar een groepje broedbolletjes tevoorschijn: minibolletjes, soms al met een groen blaadje eraan. Die vallen op de grond en kunnen dan zelf weer uitgroeien tot een plantje. Soms zitten tussen de broedbolletjes ook bloemen: purperrood of paarsig tot wit, op een vrij lang steeltje. Zij worden bestoven door insecten.

Sneeuwkllokje

Galanthus nivalis

- ☾ kalkrijk, humeus
- ☀ zon, halfschaduw, schaduw
- ↕ 0,15 - 0,2 meter
- 🕒 januari - maart
- ✳ wit

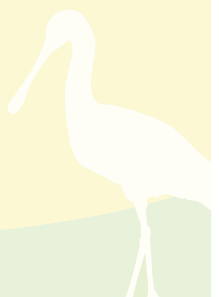
Al aan het eind van de winter, soms midden in de sneeuw, bloeien de sneeuwkllokjes. Op Texel heten ze wel *nakende mannetjes* of *nakende juffies*, mogelijk omdat de bolletjes zichzelf boven de grond werken als de aantallen toenemen. Dan graaf je ze na de bloei op, met groen blad en al, en verplaatst een stuk van de pol naar een nieuwe plek. Zo heb je er op nog meer plekken plezier van.

Bosanemoon

Anemone nemorosa

- ☾ klei, leem, zand, kalkrijk
- ☀ zon, halfschaduw
- ↕ 0,25 - 0,75 meter
- 🕒 juni - augustus
- ✳ purper - roze

De bosanemoon met haar witte sterbloemen is een karakteristieke plant voor oude bosbodems, maar voelt zich ook prima thuis langs een houtsingel of greppel. Met wortelstokken breidt ze zich geleidelijk uit, soms zelfs opdringerig. Door de vroege bloei is het een belangrijke voedselplant voor hommels.

KLIMPLANTEN

Met een klimplant kun je een hek of muur groen bekleden. In een tuin met beperkte ruimte kan een klimplant goed werken om hoogte te creëren. Door rekening te houden met de zonnestand kan een klimplant schaduw en verkoeling brengen op hete dagen. De bloei van deze klimplanten is, net als die van bomen, belangrijk voor insecten.

Klimop

Hedera helix

- ☞ klei, zand, veen, kalkrijk
- ☀️ zon, halfschaduw, schaduw
- ↑↓ 1 - 20 meter
- 🕒 september - november
- 🌸 ja
- 🌿 groenig
- 🍇 zwart
- ✂️ februari, maart

Klimop bloeit in het najaar, en als herfstbloeier is hij daarmee belangrijk voor insecten. Op een zonnige dag kan een klimop gonzen van de fouragerende bijen en zweefvliegen. Ook kevers, dagvlinders zoals het boomblauwtje en nachtvlinders maken graag gebruik van het klimopbuffet in het najaar, terwijl vogels heel blij zijn met de bessen in het vroege voorjaar.

Heggerank

Bryonia dioica

- ☞ zand, zavel, kalkrijk, droog
- ☀️ zon, halfschaduw
- ↑↓ 2 - 4 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 groenwit
- 🍇 rood
- ✂️ verdraagt knippen

Heggerank is een tweehuizige klimplant, dus er zijn mannelijke en vrouwelijke planten. De mannelijke plant heeft grotere bloemen die vooral door bijen (zoals de heggenrankbij) worden bezocht, de vrouwelijke plant draagt in de herfst rode bessen. Heggerank hoort thuis in de duinen en klimt zelf in struiken en bomen aan de zonkant omhoog door de ranken die zich om andere planten heen krullen.

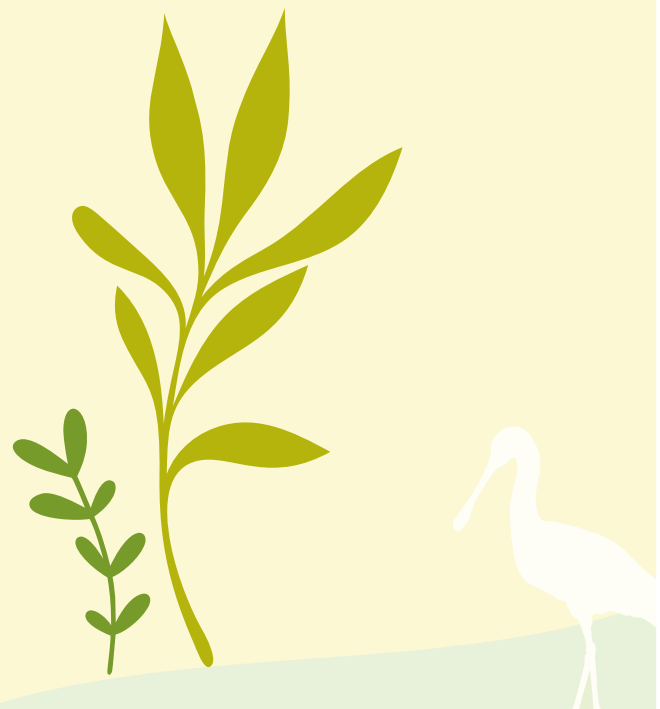

Wilde kamperfoelie

Lonicera periclymenum

- ☞ klei, zand, veen
- ☀️ zon, halfschaduw
- tot 6 meter
- 🕒 juni - september
- 🌸 nee
- 🌿 geel met roze
- 🍇 vuurrood
- ✂️ verdraagt snoei goed

Dit is een windende klimplant, soms ook heesterachtig groeiend. De bloemen geuren heerlijk, met name 's avonds, en is behalve voor bijen ook aantrekkelijk voor nachtvlinders en de rupsen van de glasvleugelpijlstaart. De bessen zijn voor vogels aantrekkelijk.

Bronnen en verder lezen

www.cruydhoeck.nl

www.wildeplanten.nl

www.floravannederland.nl

www.rassenlijstbomen.nl/nl/Home/Soorten.htm

M. Stevens Tuinieren met wilde planten. Noordboek Natuur 2020

A. Koster Plantenvademecum voor wilde bijen, vlinders en biodiversiteit in tuinen.
Fontaine 2019

H. Ketelaar Bomen en struiken van hier. We verrijken ons landschap.
St Heg en Landschap 2014

B. Maes Atlas wilde bomen en struiken. Pictures Publishers 2021

Colofon

© IVN 2022, versie 1

Kijk op www.tuinenvantexel.nl voor de meest actuele versie van deze lijst.

Samenstelling: Bert de Boer, Jan de Leeuw, Henry Soyer, Lydia Verwey, Erik van der Spek (Staatsbosbeheer), Pam Lindeboom, Nieteke Roeper, Adriaan en Sytske Dijkse, Jerome van Abbevé (Natuurmonumenten), Marieke Dekker (IVN Natuureducatie)

Tekst: Jantien de Loor, IVN Natuureducatie

Afbeeldingen: Adriaan en Sytske Dijkse (Foto Fitis), Canva

Opmaak: Gertha Wessels (Wessels Ontwerpt)